

A miskolci Postakürt Galéria

1998-ban nyílt meg a miskolci Postapalota negyedik emeletén az egykori relikviákat megőrző és bemutató Postakürt Galéria. A múzeumot szép számmal keresik fel minden évben az érdeklődők, a diákok tanulmányi kirándulásainak is egyik célpontja, a postaforgalmi szak-középiskola tanulói számára pedig egyenesen tananyag. A múzeum megalapításában elvülhetetlen érdeme van *Kamody Miklós*, volt postafőtanácsosnak, aki több mint hatvan éve foglalkozik postatörténettel. Sokat tett a gyűjtemény érdekében *Béres László* területi oktatótiszt is.

A Galéria eredeti dokumentumokkal vagy másolatokkal, térképekkel, tárgyakkal és egy XX. század eleji postabelsővel szemlélteti az elmúlt korok postaszolgáltatát. Láthatók itt két évszázad során a posta kezelésében alkalmazott kiségek, a kézbesítő- és a hírlapszolgálat jelentősebb használati tárgyai.

A gyűjtemény egyik jellegzetessége a mátraszentimrei kézbesítő hivatal felszerelése. Láthatjuk az igazgatóság-hoz tartozó valamennyi posta keletbélyegzőjének lenyomatát is. Válogatás tekinthető meg a területhez fűződő eseményekkel kapcsolatos alkalmi bélyegzésekből, valamint az igazgatóság néhány postája és az ott szolgálatot teljesítő munkatársak csoportképeiből.

Az érdekes, látványos gyűjtemény helytörténeti része négy korszakot ölel fel:

Rákóczi postájának története

A Habsburg birodalom postafejlesztéseit a Rákóczi szabadságharc gyakorlatilag felszámolta. A fejedelem a szabadságharc elvárásainak megfelelően hadi- és magánküldemények továbbítására, valamint közigazgatási feladatok ellátására alakította ki postahálózatát, amely négy főútvonalon és több mellékúton 63 postaállomást működtetett, 20 postamester és 43 veredárius (helyettes postamester) vezetésével. Jelentősebb postahelyei Ónod, Tokaj, Tállya, melyek a későbbi korok postaszolgáltatásban is kiemelkedő szerepet töltek be.

Rákóczi háromféle postajáratot rendszeresített:

- az ordináriákat, ezek a postanapokon (hét meghatározott napjain) levélanyagot és személyeket szállítottak;
- a stafétákat sürgős levelek továbbítására alkalmazták, bármely időpontban indíthatók voltak;
- a kurírok a fejedelem postaszállítási igényeit elégítették ki.

*Császári postalegény
a XVIII. századból*

Egykori postahivatal postáskisasszonnyal

Mátraszentimrei kézbesítő egyenruhában (A szerző felvételei)

A miskolci posta kialakulása

A Rákóczi –szabadságharc után a posták újjászervezése a Habsburgok politikai érdekeinek megfelelően történt. Az észak-magyarországi terület postavonalai Miskolcot elkerülték, a város kieső fekvése, illetve rossz megközelítési lehetősége miatt. A küldeményeket hetente kétszer az Ónodi postáról hozták-vitték a levélszeresek. Az első miskolci postaállomást csak 1790-ben nyitották meg Bakos László postamester vezetésével. Ekkor illesztették be Miskolcot a Kassa–Eger között közlekedő kocsiposta útvonalába.

1971-ben Hegyalja fontosabb helyeinek a postautakba való besorolásával már Buda–Sátoraljaújhely, és Tállya–Máramarossziget között is létrejött a postai összeköttetés. Tokajból mind a négy égtáj felé indítottak postajáratot, melyek mindegyike jelentős forgalmat bonyolított le.

A független Magyar Posta története

A kiegyezés után a Magyar Királyi Posta részleges önállóságot kapott. Belső ügyeiben független lett az osztrák postától, de a korábban megkötött nemzetközi szerződések a Monarchiára egyetemlegesen vonatkoztak. A gazdasági élet fejlődésével a posta és intézményrendszere is fejlődésnek indult. Új postahelyeket alakítottak ki, új szolgáltatásokat, üzletágakat vezettek be. 1870-ben Miskolc postája kincstári kezelésbe került.

A vasúti közlekedés fejlődésével Miskolc is bekapcsolásra került az országos mozgóposta hálózatba. A pályaudvari postaszolgálat hatékonyabb és gyorsabb ellátása érdekében 1880-ban a Tiszai pályaudvaron is postát létesítettek. Új üzletágként megjelent a Postatakarékpénztár közvetítő szolgálata. A híradástechnika kialakulásával és fejlődésével létrehozták a távíró és távbeszélő hálózatokat, megnyitották a távíróállomásokat, a telefonközpontokat. A Magyar Posta 1908-ban nyerte el függetlenségét.

A XX. század Észak-Magyarország postatörténetében

Magyarország a trianoni békeszerződés után elvesztette a pozsonyi, a kassai, a nagyvárad, a kolozsvári és a temesvári postaigazgatóságait, vagy azok bizonyos részét. Az észak-magyarországi területek elcsatolása miatt a Kassai Postaigazgatóság magyar személyzete Miskolcra települt, ahol igazgatósági kirendeltségként működött.

A Felvidék elcsatolása után az igazgatósági kirendeltségeket 1920-ban Posta és Távírdai Igazgatósággá alakították, majd visszaminősítették kirendeltséggé. A kirendeltséget 1925-ben megszüntették és a Debreceni Postaigazgatósághoz csatolták. 1945-ben a volt Kassai Postaigazgatóság területén miskolci székhellyel újból postaigazgatósági kirendeltséget létesítettek, melyet 1947-ben igazgatósággá minősítettek. Ezt 1949-ben újra Debrecenhez csatolták, majd 1950. szeptemberében visszaállították a Miskolci Postaigazgatóságot.

A múzeum látogatása ingyenes, sőt még a tárlatvezetés is térítésmentes. (A nyitvatartási időn kívül, előzetes bejelentkezés alapján is látogatható.)

Kerékgyártó Mihály

Kádárosok Korondon a XX. században

Korondról nagyon sokat írtak már, főképp a szép kerámiájáról és az 1870-es évek óta világhírűvé vált, a bükk és nyírfákon termő tapló gombákból készült használati- és dísztermékeiről. Sem a néprajzi-, sem más dolgozatokban nem találkoztam azonban a kádáros munkákról írott anyaggal. Az is lehet, hogy csak elkerülte a figyelmemet.

A Magyar Értelmező Kéziszótár szerint a kádár hordókat, dézsákat stb. készítő iparos. Nálunk Korondon a faedényeket készítő mesterembernek *kádáros* a neve.

Most öreg fejjel visszaemlékeve gyermekkoromban, még nagyon sok öreg épület volt a faluban, abban még cserepes tűzhelyek, melyek a főzés és a lakásmelegítés célját szolgálták. Ugyancsak ezekben az épületekben még sok volt a sárga tűzálló anyagból készült használati cserépedény. A XX. század elejétől terjedt el a fémből készült zománcozott főzőedény. Ma már az agyagból készült cserépfazekat csak a töltöttkáposzta főzésre használják, mert úgy tudják, hogy „korondi cserépfazékban fő a legízletesebb töltöttkáposzta.”